

Ondamendia aurkitu eben atzo are- rioak Bakio ingurutan

Artilleriaz ta egazkiñekaz bidea zabalduta ebala uste izan ebanean, gudariak
aurerantz bialdu zitun, baña oneik eriotzea bilatu eben.~Solube aldean arerioak
gogor jo eban azken-orduan.~Iru gudari gure aldera.

BIZKAYA'N

Egun baketsua izan gendun atzo-
kua goizetik.
Solube aldean joaldi batzuk egin
diran, baña garrantzi barik eta zarata
barik. Gero, afalsalderarte baketa
izan zan.

Afalsaldean be, baña, kañoi eki-
aldian izan ezik, ez gendun oarga-
rik bilatu.

Egazkiñak afalsalde osuan ibili zi-
ran, goizean lez, baña elziran ausaf-
tu beste egunetan antzera luf ondora
jartzen.

Hurrengoan...
Arerioak joaldi txiki bat egin eban.
Solube'ren menditxu baten egoan
gudaroztea makaldu egin zan.

Eta pixkabat aldera egin ebanik ez
dugu ukatu bear.

Paxistak esateko joaldirik ezeben
egin. Joal di arei laster eta erez eutsi
zeinkian Atzeraka egin zala esan do-
gu. Ez asko zorionez, baña tontof
ofeik mendi ofeik gure izale ta guda
onetan dabon indafaz konturatu ez-
kero, afiskutsu dala deritxagu ofela
jardutea.

Guda arduradunak jakingo dabe
zer egin ta zelan jokatu. Eta alzo gal-
dutako menditxo laster gure mende
egongo dan itxaropena dogu.

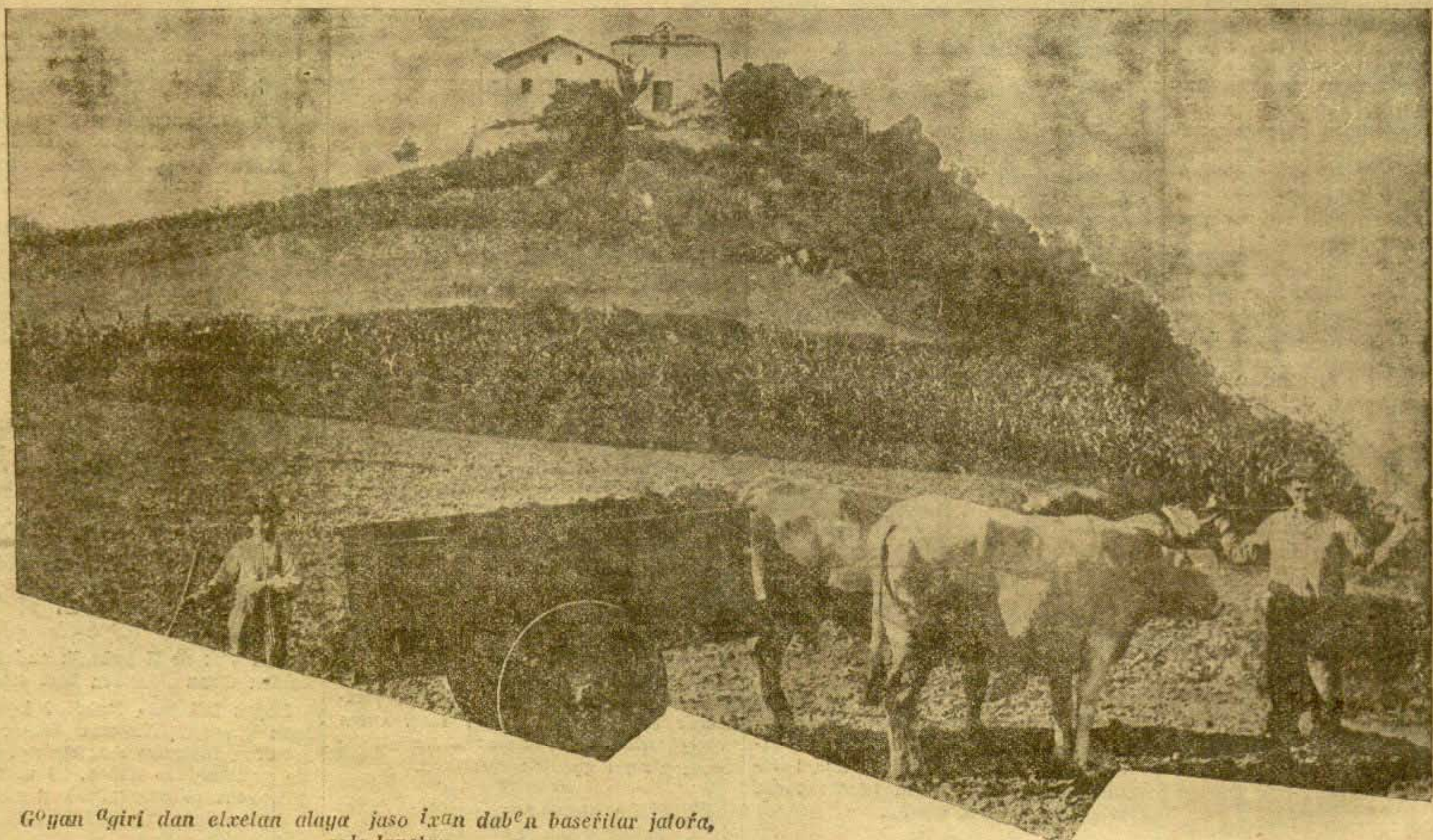
Bakio'n izan ziran alzo joal dirik
indaritu ta gordinenak.

Alde ofetan Artrakulo'ko gure gu-
da-onak jotun asi ziran paxistak.

Aurteik zoli ta gogotsu gertu eben
joaldi ori.

Egazkiñak ugari ibili ziran gañean
gudariak bidea zabaltzen. Artilleriak
be geratu barik eta indafatu ekin
eutsen. Ori giti izan ba'ltiz lez,
ixasotik gudontziak dua jaurtiten
elziran geratu ta asperitu.

Orela bidea zabaltzeko eukela uste

Goyan Agiri dan elzelan alaya jaso izan daben baselilar jotofa,
solo-lanetan

izan ebenean, lufaldea eurentzat lez
eukela penitau ebenean, paxisten
agintariak aufera egiteko agindu eus-
tsen euren gudariak.

Gure mutilak ipiniiko eutsezan er-
gozpenak eta gañeratu eutsen zi-

gofaren itxaropen giti eukan nun-
beit, nasa-nasai aufera egiten ausar-
tu zan-eta.

Tanteak aurteik beti legez.

Baña gureak ezegozan lo. Laga
egin eutsen paxistei tirora eldu arie.
Bein mende egon ziran, tiroka
ekin eutsen izkilazkafekaz eta pusi-
lekaz.

Orduan zan negafa ta zorotasuna,
orduan nora jo ez jakitea.

Mola'ren gudariak itsumustuan ar-
tu zitun gure mutilen su onek eta
orela euren artean kalteak-kalte ta
zoritxafa sartu al izan eban.

Tanteak bi ezereztuta geratu ziran
bide erizean. Euren atzetik joiazan
paxistak, adoregetuta, indaf barik eta
gogo barik, atzerantz egiten asi ziran

EUZKADIKO GUDA-ZAINGOAK ATZO GABEKO AMARETAN EMAN- DAKO AGIRIA:

Ipsalde gudoñak (Bizkaya)

Afalsaldeko azken-orduan arerioak talde ugari ekin dio Bakio-ingur-
uan, tankeak lagun dituztel; gureta rak egoki ta kemenez eutsi dio, tan-
keetako bi apurtu ta kalte aundia egin.

Solube-inguruan paxistaren artilleri, egazkin eta gudontziak etengabe-
ko ekin izan dute, gure kanoiak egoki menderatuaz; gure guda-esiak ez
dute arduradun aldakuntzarik izan.

Guda-oin ontako beste inguruetan ezer alpagarik ez da izan.

Erdiko gudoñetan (Araba)

Artilleri-bufuketa, paxistaren egazkiñak, ondorenk lortu gabe gure
guda-esiak sungatu ta astinduz.

Egoaldeko gudoñetan (Burgos)

Gure artilleriak egoki astindu ditu arerioaren guda-esiak; ez du eran-
tzun arerioak.

Numancia zaldizko taldeko bi gudari igaro dira gure artera eta Or-
duñatik efekte bat; izkili ta guzti etofi dira irurak.

Inglaterra'ko itxasgoaren ustez miña bat jo eban

Londres. — Gau gabaz ingalanda-
itxas. Agintaritzak adierazo duenez
"Hunter" destroyer berjak ur-zalean
leze egin du. "Hunter" destroyera Al-
meria inguruan, España ego-aldeko
itxasbasterean, "ez-sartze" gudontzi
taldekoa zan.

Naziz eta Itxas-Agintaritzak lef-egite
ori zerk sortu duan ez dakjale esan,
emen uste dutenez, ingalanda itxas-
-ntzi ofeik inguruotan dauden mineta-
ko bat jo zuan.

Lef-otsa entzunda bereala, Gibrat-
-artetik bi-iru destroyer bialdu zituz-
ten ez-beara gertatutako lekura, "Har-
dy" ta "Hyperion", baña, ez zuten la-
guntzerik lotu. "Lazaga", k. Gobernu

aldeko destroyerak, lef-tutako ontzia
atzetik jotuta Almeria'ra eraman zuan
eta. Naziz eta agintari-ituritik jaso ez,
diotenez beintzat, iru itxas-mutil il
dira eta, metrala bide, amabi zauritu.
Ur-zalean egon ziteken minaren bat
jo zuala ontziak sinistu-erazotzen di-
gute aztarenok.

Atze-aldean izan zan lef-egitea. Ez
-sartze, arabakari jaitutua, inga-
landar itxas-ontziak España ego-alde-
ko itxas-bastera zaintzen diardute,
Portugal'eko mugatik Almeria'lik ogei
miletaraino.

Diotenez, gainera, destroyer ber-be-
rori, Tyne inguruan sailoketa egiten
jardun zanean,

zalaparta bizian. Baña iges egin al
izan ebenak giti baño elziran izan,
guregudariak suak jota askok, uga-
rik, sinistu ezin-alak, bidean etzanda
geratu bear izan ebela.

Solube'n zigor gogofa ta odoltsua
leporatu izan ba'yakon arerioari joal-
di gomutagaritan, atzokoa be gomut-
agarita ta gogoangari izan zan.

Eta gure gudariak aintzaz bete zi-
ran, atzerarik egiten jakin ezebelako,
arerioari zigorik gordinean leporatu
ondoren.

MUNDU'REN AURREZ

Geureari eutsi, besterik ez

Amar ilabete laster beteko dituan
gudu onen asieroa ez da gurea izan,
gure aldetik eri eta azkatasun ausi ta
goraberrak gizonak dagokienetz atundu
ta erabakitea nai izan dogu beti da-
nik, Euzkotarik geure ta jatorfz do-
gun izatera zindoa, ofari berberaz sen-
dotuta geldi izan yaku abertzaleasu-
nak azaldu ta irakatsi euskuzan egia
ta jokarera, eta areago ere bai.

Jokaera ofen ofaria gure izatasuna
da, eta jardura euzkotarik geurea
doguna zaindutea besterik, geureari
eutsi, geurea aldeztu.

Gizonen itxurera aundia izaki, or-
dea, eta lenen eta boñen ditugun es-
kubideak ere, ukatu egin daukuez eri
batzuk euzkotarik. Eri etsiak zeln-
tzuk diran azaldu bearik ez dogu ora-
ingoan bearik, irakurleak ondo baño
obeto dakielako.

Bake aroan, gentza aldietan orixe
jazo izan yaku Euzkadi'ri. Erbestean
adizkideak baño, etxean arerio gelago
izan dauala Euzkalefak argi esan gi-
fiei eta utsik egin bage esan ere, Ori-
xe izan nonbait efi txikien eta zeln-
tzoen munduko zoria, gizon apalaena
beza.

Ta itzelik ortzera, gelagoko barik,
leze kateiz jotuta eta burujabetasun
bage ifungo eskubideen kontra arotza-
ren menpe egoan efiari, eriotza ama-
lora ta ondandendia ezafi gura izan
dautsa bere nagusi ankefak, bofara
deungeak.

Olanxe sortu izan da gafa ma'ari-
katu au, eta gañfartean bere jokabide
izugafiak ez ditu laga, indartu eta
gaiztoagotu baño. Zuzentasuna, zer ete

BESTE GUDA-ONETAN

Ez dogu beste guda-onetako aipa-
garirik.

Araba aldeko guda-onetan paxis-
ten egazkiñak lan ugari egin eben,
Suz bete zitue lekuri asko, baña gu-
re mutilak euren tokietan zindo ta
tinko jafaitu eben.

Alde onetan artilleriaren joaldirik
egin ziran. Une batzuetan alde bie-
takoak gogof jardun eben. Gaba egin
zanerarte elziran ixildu.

Burgos'ko guda-onetan gure artile-
riak arerioaren tokiak zigortu ditu.

Orduñatik su ugari bialdu da pa-
xisten artera eta oneik onekero efe-
galun bafi jakingo dabon ustea dogu.

Alde onetan efekte bat etofi zan
gure aldera izkili ta su-gaikaz.

Baranblo aldetik be beste gudari
bi etofi ziran. Numancia zaldizko
saldikoak ziran biok.

Agintarientzat zertzelada batzuk
emon zituen.

Paxistak Bilbao artzoko uste andi-
rik ez dabela adierazo euskuen, be-
rezki Solube joaldietan bilatu den
eragozpena ikusi ondoren.

Eurak, bein Eloffio'n utsunea b'la-
tzea jakin ebenean, egun gitiñtako
jokua izango zala uste eben guda au,
baña orain besterik ikusten dabe.

EGAZKIÑAK

Paxisten egazkiñak, beste egunetan
legez, gañetik kendu barik ibili zi-
ran atzo guda oin guztietan. Aure-
rako egunetan baño gorato ta uru-
tiago ezpai barik. Betik ibiliz egaz-
kiñak gaitzen zituela konturatu dira
nunnait. Eta gaitze ori ez da utz.

Bilbao gañetik eta ibai erizean be
ostera batzuek egin nai izan zituen.

Goizian lenengo ordutan gendun
adaf oia Bilbao'n, Geroago amafak
inguruan bigafenez. Oraingo onetan
amabost egazkin agertu ziran eta
Galdakano, Lafabeitia, Lezama, Za-
mudio, Derio, Sondika eta ibai erize-
ko efietatik zear ibili ziran. Bonba
ugari jaurti zituen ostera onetan.

TXANTXARIK EZ JAUNA'KIN

Gudua zer dan nok ez daki? Odola, odol ugaria... gofotza, gofotza eraila...
ama ugaria negaf samintza... urdritasun eta bakerik eza... ituna, itun bil-
ta. Gudua bere sabslean blot-efari gafatz guztik daukizan upa ilun-sa-
kora da; gizabatzak bere gain artu daiken lepokadarik astunena. Berau dala
-ta guda onen magal odoltsuan sartu gauzen nalk-ritsu okitnak ez lebe or-
danduko euren gaizkariak oin milabiziaz.

Au ta guzti be, geure blotz-txokoa sinismenaren txinparta bakarxo bat
daroagunok beste oldozkun batzuk egiten beartuta gagoz. Jaungoikoa'ren
naiman barik ez dan zirkinik egiten zugatzetak, ofitxo batek be. Bera'k jan-
tzi daroaz zelako illak. Bere "bat" barik ez da buruko uletxo bat be azten.
Amildegietako zokondora ba goaz... inpernetako sugafetara jast-n ba-gara...
oyanetako bakardadean kuku egin edo zerufetako argitara igoten bagara...
Bere begi zofotzak joko gaitu.

Gatzok onetara izanda, nok ukatu izkanbila izugafi onek, gudu ankef
onek Jaungoikoa'ren "baya" daroala? Gizonok sortu dogu guda au, baña
Jaungoikoa'ren baimenaz. Zugatz-ofiak zirkinik ezin be-lagi Jaungoiko-nai-
men barik, zelan zirkindu dakez efi osoak, gizabatzak osan?

Gudua... indafa, indaf utsa da. Eta gizona ez da indafetz ezten dau aberea.
Orizgaitik esan oi dan guda Jaungoikoa'ren zigofa dala. Jaungoikoa'k judi
onetan zigorkatzen dauz gizabatzaren ogeñak eta zigofik minoketena gudua
da. Itxutu egiten gaituz lenengo Jauna'k eta gizabatzak, baji itsututa piztia
baño deungegoa da. Itxurari orixen ondorengoak dira gofotza, alkari-kusi-
sina, erailtzak, eriotzak...

Leyodun gelan sartu dan txoritxoak irudituten yat guda au, Txoritxoak le-
yoa dau urtetako eta ofaitino ez dau leyora jotena. batean gora, bestean
bera, urfegon lufara ez de lotzen gaxoa zorabiotuta edo zaurituta edo il
da lufaratu atean. Guda onetan be guztik gara efuge, eta arerioa erail-
laz guztia lotu dogu uste dogu. Aztu ez dalgun Jaungoikoa'ren begi zo-
fotza, alderik barik, geure gain daroagula. Guk, euzkotarik gudarik ez do-
gu ekafi, ofetan ba gagoz; gu, dazkotarik, gudearen arerioak gara, ori be
egia da; baña nai ta ez gudearen alifoon etzan galbae. Ondu dakigu guk
Jaungoikoa'ren zigofa dala eta Jaungoikoa'ren zigofa dan ezker, dan ez-
kero, bide bakaf bat daukogula garaitzeko: euzko-gizadja garbaitu. Txan-
txarik ez Jauna'gin...

Gogarkun onixek jo eben lengoan neura burura izpafingi batan itzok ir-
turtean: "Baile, de seis a diez". Gudari gaxuak odoloxten, gudari-antak ne
gafez, gaxotegiak gexoz asetuta, ilobiak efugez aseta eta "BAILE, DE SEIS
A DIEZ".

Gabazkoteriak alde batera itxi, Jaungoikoa'gana egiz biurtu ta berari
bero laguntzaz batera garapena eskatzeko gaxoan gagoz. Arerioa oinpera-
tzeko izkili bearik ez dan geure Jaungoikoa, altsuak. Txantxarik ez Jauna'
gin.

SABIN.

IRIST.

ATZERRIKO IZPARRAK

Il onen azkenetan Italia'k lateri batza' tik alde egingo dau

Inglatera'ko eregien bureskunde jaietan, irlandar Gorka II'gañenaren oroi-aria apurtu dabe, Inglatera'ri irlandar erkaldaren asarea egertzeko. - Mussolini ta Hitler batu ez? - Españar Gibraltardik kampa ataraten. - Politikoen jardunak Londres'en. - Beste izparak.

IRLANDA'KO GOBERNUA'K ORDEZKARIA BIALDU EBAN

Londres.—Ezetz esan zanaen, Bureskunde-jaietan Irlandako Ordezkaria izan zan. Jai ofiziala Ordezkaria gobernuak bialdu ebalako, euren asar agertu nai izan eben Irlandako Ordezkaria gasteak eta agerpena eraldi esan, baina, asare-gerpenoi egiten ez utzi baten bidez Dublin'en aspaldi Irlandako Jorge'ri egin eutsen antzindua apurtu eben. Antzindua ofetan Jorge zaldi-gaiflean egoan.

AUTUKA - MAUTUKA

GAYDA ta Borah

Roma.—"Giornale d'Italia" izparin zuzendari Virginio Gayda'k Lateri-Batza'ko senadore Borah'en aurka idazlan bat argitatu dau. Washington'go Aldundi Nagusiaren aurka esan ebazan Itzakaren izen dau.

Europa'ko politika - jokerea uertu ean dalken orok—diko Gayda'k Borah' izen buruz—erbeste arazo ta aututen bati alitu-entzutea dau ta entzute oreri alitu al dagon, noiz edo beln nasten bat sortu beara dau.

Borah orok Gayda'k difonez, berez dalken aukerama beste lateri ukatu egiten dautse. Gayda'k difonez (guzur, ez da) Lateri-Batza'ko erlik, amerikak jatorria ta enbez ziranak suaren eta buruaren bitartez erali edo deuseztu egin ebazan eta batasuna sortu nai lateri Aundien izenez erali eta penperatutako efi askeen odolaz ezko egin da dagoala difio.

Paxistakia edo baltsakeri edo zuzunismoa aukeratu beark jo dabe anelofondorak geroari ez dauke beiratzan eta oker dabilzela adierazten dau gero.

Gayda'ren aburuz Borah berbera Roosevelt'en arieri da ta Lateri-Batza'ko lein'akariot gorotio dau. Borah orok euki ebazan difadore-antitasa amonak Roosevelt'ek uratu ta gilotu eutsen eta.

Borah'ek bere Abetia'ren aurka ta Roosevelt'en aurka egin dabezan oker askepenik ez daukeela difio Gayda'k.

BILBAO'RA JANARIAK BIALTZEKO

Paris.—"L'Humanite" k difioanez 130.000 laurleko batu dira Bilbao'ra janariak bialtzeko. Izparin berberak gaitzen dabe, ogetamir mila eguztencan batu ziran.

POLITIKOEN JARDUNAK

Londres.—Von Blomberg, Alemania'ko guda-ministrua Eden'egaz jardunaldj luze bat egin egonda, Ministru orri Hitler'en ordez Inglatera'ko eregien bureskundera juan da. Baldwin'egaz be bafiketaldj luzea egin eban.

ITALIA LATERI-BATZA'TIK KANPORA

Paris.—"L'Intransigeant" izparingian ustez, Italia'k il onen azkenetan agertuko dau Lateri-Batza'k alde egiteko agiria. Erabagi onegaz bere asarea agertu gura dautso Lateri-Batza'ri oraindik Italia'k Abisini'a daben agintaritzaz ezagutu ez dabelako.

MUSSOLINI'N ENESKE?

Berlin.—Bultz berezi bat atarako da Veneci'a Berlin'dik larunbatez. Zertarako da bultz? Batzuek difonez, bultz oretan Goering dau Italia'ra bere emaztearen eske. Beste batzuk uste dabe, baina bultz orri Mussolini Berchtesgarden'era eruateko; Berchtesgarden oretan Hitler'ek kanpoko bere etxea dauka.

MUSSOLINI HITLER'ENGANA ERATERA EZETZ?

Roma.—Alemania'ko agintarien bultz berezi il onen amabosagazenez Veneci'a'ra, Mussolini Hitler'ekin jardunaldia egitera ekarteko ez dala, agintari Lok alkafekin noz batzartuko diran ez dabela erabagi ta, difio sifestu dalkien agintari artekoak.

BAKEAREN - ALDEKO BATZARE-KUAK EGIN DABEN MITINA

Paris.—Bakearen aldeko Batza' Nagusiak Neguko Jolasotik jaiat di bat eta agerpena eraldi dauz. Erbestetako gudariak erbestetatu ta uriak suagatzea eragartzeko alegiak egin dagaizala Lateri-Batza'ri eskatu dautse.

Zozialista-alderdiaren izenez Jouvauk'ek iz egin eban; komunistenez Cachin'ek; Bakearen-aldeko Batzordearen izenez Sangier'ek; Lateri-Batza'ren al-

deko Ekintza Batzarenez Gassen'ek. Erbestetako artean Inglatera' Gaste di-Batza'ren Idazkari Wallace ta Zozialista-langile Batza Nagusiaren idazkari Dabrouguere ziran urtenen.

Euzkadi'ko Giza'ko Laguntza Zaingo'ko Arduradun dan Gracia jaunak itzaldi bero-beroa egin eban. Bilbao'rik azkeneko eusko'fara gorpu jausi arte ez ebela paxistak euren duko esan eban. Gracia'ri ta Euzkadi'ko Gobernuaren Ordezkaridau Pikabea'ri txalo asko ta eutsen.

URTE BATZUETAKO ILUNPERA

Moscu.—Itz egin dalken baten esanda jakin dautse Bucharin eta Rykofi, GPU'k trotskistak aurka asitako lanetan sartuak, urte batzuetarako kartelara epaitu dituz GPU berberaren epai-mai batek.

IRLANDA'N INGELESEN AURKA

Dublin.—Gorka II'gañenaren zaldi gafeiko antzindua bonba batzuek apurtu eben atzo goizean, Inglatera'ko eregien bureskundera asarea agertzen eban. Bonba orri ipini dabenak irlandar erkaldar batzuk izan dirala uste da. Ertzak ez dabe oraindik nortzuk izan diran jakin eta euren azafenik be ez dabe.

Oiez gañera "Irish Times" izparingian etxearan gañera jaurti ziran talde batzuk. Etxe onek Inglatera'ren aldeko politika dabil.

AGINTARI BAT ATXILOTU

Moscu.—Escreborski'ar Alexander, gintza astunetako aldun ordezkaria atxilotua izan da. Jaun onek ardura ugari izan ditu gintzactan azkenengo ogei urte onetan.

ESPAÑARAK GIBALTARDIK KANPORA

Gibraltar.—Ingeles agintariak espñar Gibraltardik kampa bialtzetazko agindua atzo asi ziran beteten. Paxistak asae ageru dira origaitik, lege au euren aurka egitearen egin dala-ta.

ITALIA ETA ALEMANIA'REN AURKA

Londres.—Oraintsuko "Daily Herald" baten auzo irakurri dogu: "Alvarez del Vayo Españar ordezkariek Lateri-Batza'ri salatu dautso Italia eta Alemania'ko gudan darabilen partea. Eden'ek aldundiak agertu dau politik ikusiko leukela Gernika'ko suagaketa ta basaiterkiak aztertuko litukezan batzorde bat."

TARTEKA - MARKETA

Irlanda'k azkatasun gogoa nabaitzen dau ta Inglatera'ko Bakalderi aren menpean dagozan eriak egingo daben batza'era ez da juango. - Polonia paxisten aurka. - Lateri Batza'ren batza'ari itxaroten. - Paxisten bi-degabekeriak. - Beste izparak.

PAXISTEN LANAK

Londres.—"Hunter" gudontzia paxisten urri batek suagatu dabela jakin danean jara andia sartu da efi onetan.

Ozai orri kontrola egiten inarduna zan ta origaitik ondoren latzak ekafiko dituzte da.

"Jaime I" k eruan eban Almeria'ko portu ta ontzi arek jaso zitun zaurituek ta ilak.

IRLANDA AZKE

Londres.—Bakalderi guztiko ordezkariek asteko daben batza'era gertakizun politik eginak dagoz.

Inglatera'ren mende dagozan efi guzik parte artuko dabe batza' ofetan, Irlanda'k bere azkatasunari eutsita jaitzen dau ta batza' ofetara ez dala juango adieraz dau.

EKAITZ GOGORA

La Rochelle.—Ekaitz gogofa da itxan. Kontrola egiten diarduen gudontzi

batzuk be ekaitzari eutsi ezinez, portuetan lotu dira.

"Resolution" ingeles gudontzia La Rochelle'ko kaian dago.

POLONIA'N PAXISTEN AURKA

Varsovia.—Nazist alderdi bati bat sortu da aberi onetan. Gobernuak jakin ordokoxe sakabanatzeko agindua emon dau.

LATERI-BATZA'REN BATZA'ARI BEGIRA

Paris.—Il onen 20'gañen batzuek da frantzistak aldundia batza'ean. Batza' oferi begira izparingiak zer egin bear dan adierazten dabe.

Il onen 25'an egingo da Lateri-Batza'ren batza'ra. Batza' onetan España'ko ord zikariak argi ta garbi agertuko dau Alemania eta Italia'k guda onetan daben partea.

Batza' onen auzetik izparingiak itzinduten dabe; Zert egingo dau Leon Blum en Gobernuak?

Blum'ek ezingo dau agerpen faltarik alizakitu, zindoki ta arei jokatsen asteke.

Alvarez del Vayo, España'ko ordezkariek, batzorde bat España'ra bialtzeko eskatuko dau, azterketak egiten.

"HINDENBURG"EN EZBEARAREN ONDOREN

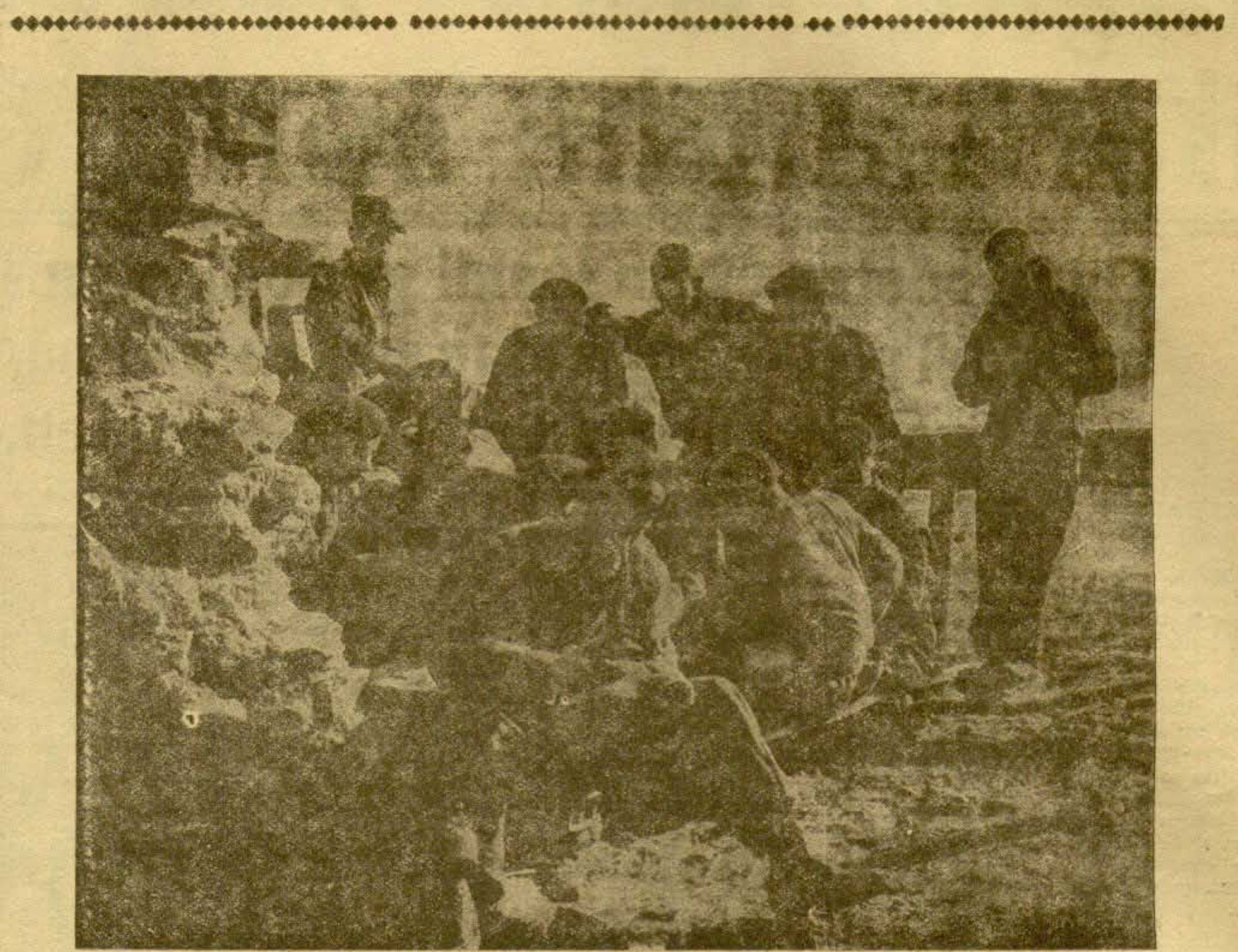
Berlin.—Emendek New York'era juan zan jakintsu taldeak azterketak egiten jaitzen dau "Hindenburg"en ezbearren zergaitik agertzeko. Alemanian' euren emongo daben erabagiaren jakin-min andia dago.

"HUNTER"ERI JAZORIKUAREN ONDOREN

Paris.—Almeria auzean "Hunter" ingeles gudontziari paxisten gudontziak egin dautsen zirikadeak zer-esan ugari sortu dau politikoen artean.

Italialak eta alemanialak espñar guda galdutaz emoten dabelako europak baka nastu ta zirtzildu baten dabilzan ustea dago.

Olakorik ziurtanko ba'ltiz europak demokrazi-zale efiak gizon bat lege jagiko litzakez, paxisten afokeriak eta bidegabekeriak makurtu ta menperatutako.

GUDARI TALDE ONEK ATSEDE-ORDUBAK PATXADAN I GARO OI DAUZ

Egazkinlari bategaz izketan

Emakume ta ume koitadu ta erukariak ilten biotzean biguntasunik sentidu ezebana, negarez dago, mara-mara negarez, etorkisunari zindoki ta gizonki begiratzeko adore barik. -Wandel Joachim Hans'egaz izketan.

Goiz egiñerako izparia zabal zan. Lafabetzu'ko lufetan, jakin gendun, egazkin batek lufari musu emon dautso, gure gudariak ofetara beartu dabenan.

Egazkinlariaren azafarenen bila giñan laster.

Jo halera ta jo bestera, beragaz topo egitea loriti dogu. Guda-Zaingoko idazkaritzetako baten auzer-az e dautsuek. Butaka bigun eta andi baten etzanda dago. Negari eutsi ezinez; begiak malkoz gogofot; arpegia zurbil, neketsu. Andika gorputzera luzatzen dau bere eskua, gorputzen mifia agertuaz. Lufa joeran egiña edo artua nubit.

Gazte lufaz da. Dotore, txukun jantzia dago. Alemaniarren itxura ta tankera arpegian, Ule kifua.

Bitzaren udabarian dagoa bere arpegia dirausku. Ogetairu urte lorin, berak agertu dautsuek.

Olandaf neskatil bat dogu lagun berari alemaniaraz itz egiten. Guk itaundu ala neskatil oneri erantzuten auzaitzen da. Ez baina zabal eta nasai, epele, koldaf eta otz baño. Paxisten gramatika ondo ikasia dala, laster igari dogu beragan.

Kaldorfen jayoa da. Prusia'n Europaf guda politikoen eta militaren buruetan loratzen ebanen. 1914'ko ofilaren 7'an.

Armin eta Cretel, bere gurasoen izenak. Gaztetan ikasle biuria izana dala adierazo dautsuek. Inkisitor ikasten asia aitar aginduz. Ikaskeia ofelik, ordea, maitasun gitxi ostu eutsen. Egiña aita il orduko egazkinlari sartu zan. 1935'gañen urtean zan au.

España'ra eta geroago Euzkadi'ra noiz etofi zan itaundu dautzaguz. Euzkadi'ren izaterik ez daki, jakina. Españaren bai, Paxistak ondo irakatsi dautse.

Alemania'ko gudari dala oraindik erantzun dautsuek, itaundu dautsuek.

Berlin'en España'rako gudariak batzen dituzte bat dagoa jakin eban. España'ra gudara juateak lituratu eban. Diru ugari eskintzen eutsen eta guda efi ta ariña agertu.

Ofetara gertu ez ba'ltiz, egazkinlari koldafa izango zan. Aukerarik efi azitrik izango eban España'n bere adorea, bere jasa ta bere zurtasuna erakusteko.

Zoro ofeko jota egoan, gudari-etxe ofek España'ra itz egin eutsen.

Ezin ukatu. Aukera obagorik nai? Alemanian'ko agintariak eskatu ordokoxe

xe emon eutsen baimena. Eskatu baño len gertuta eukela uste dau berak. Ofela, baimen orri sakelcan ebal, Berlin'dik Italia'ko efi baterako urten eban.

Efi onen izena itaundu dautsuek. Efi txikia zala esan dautsuek. Bertan igaro eban gaba. Biaramonean Roma'n zan.

Maitasunez eta biotzez artu eben efi onetan. España' talde bat laster zan bere inguruan, gudarako auzatu ta adorea sartzen. Gaztea ainbeste maitasunez inguratuta ikustean biztu ta berotu zanik ezin ukatu.

Roma'tik Sevilla'ra laster bialdu eben. Roma ikusteko azitrik eutsen emon.

Egazkinlari eldu zan Sevilla'ra. Guda-egazkinlari etzala esan dautsuek, bidaria, kofea baño. Egazkin ofetarik, piloturik ez eban ezagutu, ez daki gudariak ba'ziran edo ez.

—Len España'n inoiz egon ziñan?

—Lenegoz orduantxe. Kalfetan eneban bilatu nik uste neban lako zaratarik eta guda-bizirik. Sevilla itzal eta otz iruditu yatan, leusgafi dautse.

Sevilla'tik laster zabaldun eben egazkin lekutatu. Gazte'etaz berandun. Zein egazkin talde ta ze erakoteko lagun zan ez daki. Ez dau agertu gura beintzat. Burukomina dabela adierazi dautsuek ta atsedena bear dabela.

Etsitu dogu. Itaunak-itaun egin dautsuek. Zabaltzen ta nasaitzen igafi dogu. Laster da izlari.

—Egazkin ariñetako, eruatziala nintzan, kazako egazkinlariak. Gelenok alemanialak izan gara talde onetan. Ba'liara españar, baina onelik gitxi baño ez.

—Euretarikon baten izenik ba'dakizu?

—Izenekaz ez gendun inor ezagutzen. Izenorde ugari zituen. Euretariko bateri "Save" eristen gautsan.

—Egazkin asko Gazte'iz?

—Ez dakit zenbat. Ez gendun nasaitasunik izaten zenbat ziran jakiteko. Gure taldea zortzi egazkinlari zan. Zortzi kazako, ibileko gauza ziranak beintzat. Ba'giran geiago, baina ezereztuak.

—Taldea geiagorik ezezan?

—Beste bi bai. Ez dakit euren etxe-izenik, ez zenbatekunk ziran. Ez dakit. Ez alpejik itaundu.

—Zure taldearen izenik eango dautsuek?

—I. J. 88 taldea zan nireu. Len emen- goa zan Kienle kapitana.

—Ze erakoto egazkinlari erabiten zendun?

—"Heinkel". Era onetakoak gitxi baño ez dira ikusten Alemanian'.

—Pozik zengozan Gazte'iz?

—Ezin ukatu. Seireun laurleko ordaintzen eutsen. Niretzat diru pila polita zan orri. Nasai ibiten ez eutsen lagaten ofaitik. Beti gañean genduzan guda-eritak, gure ibilek zaintzen.

Gure mendietan noiz ibili zan eta mundik nora, itaundu dautsuek.

Jo'alaran 25'an Durango'n zala agertu dautsuek. Geroago Gernika'ren gañean ibili da. Suagutzen ez ordea, berak esan dautsuek, kazako egazkin baten ikusketak egin baño.

Gernika'koatzak zelako eritxia daben jakin nai izan dogu. Eta paxistak zelan erakusten dautsen laster igafi dogu.

—Gernika'koa ez gendun guk egin, difio mosola.

Lotsatu gara ta irakiten jafi. Gure kirt-oei eutsi gura izan dautsuek ofaitik.

Argazkiak-argazki erakutsi dautsuek Gernika'koak. Efi ezagutu dau. Baina oraindik bere ukapenean jaitu dau.

Ez dogu geiago itaundutirik nai izan. Bein itaun garatzetan ziran ezker, ixiltzen daki. Origaitik auzo itaunak alpeji-koak zirala ikusiaz, beste bidetik jo dozu.

Atzo goizean zelan jausi zan jakin nai izan dogu.

Lafabetzu ingurutan kaño blindau bateri jaitu eban. Berari jaitzen ebalila tiro batek jo eban gasolin ontzian. Laster zan gura. Ofela lufara salto egitea oitu yatan. "Paracaidas" diralakoak ez yakozan ondo zabaldun, bide luterik ezebalako izan bera jaituteko. Ta gorputzagaz lufa joetan min artu eban.

Bere ustez etziran pusil-tiroak izan jo ebenak, onetakoak ugari entzun ebazan auzan. Kaño ofen tiroetako batek jo eban ustea dau.

Geiagorik ez dautsuek itaundu. Guda-agintariak gañean genduzan, itaunetan jaituteko. Azken begirakada bat jaurti dautsuek. Aguf egin egiten bafiro negari ekin dautso, ume-mokoak lege.

Gurefietan egin izan dabezan basatikeriak minduta, ala itxaroten dautsen etorkisunaren bildutse?

ONDARGARO

(Atzoko zenbakitik etzerratua.)

Espanar gudako izpañak-eta

Inglatera'ko "H 35" ontzia suagatzeak ikara andia sortu dau alde guztietan

Guda-oñetan etzan joaldi gogorik eg'n.-Ekiñaldi batzuk egin ziran Jarama aldean eta Toledo ingurutan bakea zan nagusi.-Errepublikar gudariak laster egin-go dituen joaldietarako gertuten.-Egazkiñen lanak.-Beste izpañak.

INGLATERA'K GUDONTZIA SUAGATZEA DALA-TA

Madrid. — Inglatefak "H-35" gudontziaren suagatze ta apurtzei buruz dihardu "El Liberal"ek; gudontziok Almeria'rik lau milara kontro eginkizunetan ebilau.

Onako onelk ikusi ondoren "ez sartzearen aldeko" izan diran erbestetarik latefiak zer erabagiko daben ez dakigu. Atze-aldekoek izkuluak kentzeari ondo deritxo ta erabagi ori Gubernuko guztia onatu dabela diño.

Gobernu ofek guztiztat zabalik dau kas atek eta izkuluak laga ta izkulu gabe geratuñen, pozik egon daitez izkulu ofek guda-oñetarako diran jakin-ekze-ro.

MADRID'GO GUDA-OINETAN EGIN EBFZAN BURUKATXOAK

Madrid.—Puente de los Franceses eta La Coruña bitxibalean izan ezik beste gudasailetan baketan egon dira, Puente de los Franceses eta La Coruña'ko bitxibalean paxistok erazo bat asi eben eta erkaldafak iratetik, be, auferatzen ez eutsen laga.

Bilbaotik Juan izan ziran emakume ta umiak Paulak'eko kagan luferatu ondoren, anga geldokira jo eben, bultziz, Euzkadi'ko beste itzas-urri b'lera 'lduteko

Atzoko eguna euzko zaingoetan

Gintza - zaingoko burukide Aznar jauna etxean degu Londres'en lan egokirik egin ondoren. - Datoñen asteartez buruko laurden bana orio banatuko da.-Erazioa jasotzeko orduak aldatzekotan da Orniketako zuzendari nagusia. - Erandio'ko zaurituak.

Lendakaritza

GINTZA-ZAINGOKO BURUKIDE AZNAR JAUNA ETORI

Basaldua'taf Kepa idazkari bereziarekin atzo eguerdiz izparkariok aldi izan genducan, Gintza-Zaingoko burukide Aznar jaunaren etoferaren befi eman zigan. —Atzo gabax lendakari jaunarekin jardunaldi izan zuan.

BURUKIDE JAUNAKIN

Gaurko goiza—gaureratu zigan Basaldua jaunak—Gubernuko burukide jaunakin eman du lendakari jaunak, Gubernu ta guda-arazoak aztertzen jardun dute. Besterik ez zigan esan idazkari bereziak.

Salerosketa ta Orniketa

UKENGO ORIO-BANAKETIA

Datofen asteartez, orio-banaketa egitekotan zirala esan zigan egunerok Zaingoratu oi geran izparkariok Edari ta Erosketetako zuzendari nagusi Lasat'af Martin jaunak. Buruko laurden bat banatuko da, bai Bilbo'n ta bai ostontzeko urietan Gero, Eritegietarako, Linaje'taf Benita'k befogetamaf laurleko baldi zituanaren befi eman zigan.

GOMEZ BELTRAN'EANEAN

Orniketako zuzendari Gomez Beltran jaunak Zaingoko jasotako emakuntzen befi eman zigan.

Ondoren, efazioa banatzek, orduak dirala-ta, Langintza'ko zuzendari nagusi Santines jaunarekin izkeltadi egiteko as-

motan zala esan zigan Beltran jaunak, ordu-aldatzea jaun ofexeri dagokiola-ta.

INGALANDEK ITXAS-ONTZIAK ERDU

"Joyce Levellyn" atzo erdutako ingalanda itxas-ontziak janaria ugari ekarri du.

Gaur-goizez "Alice Marie" beste ingalanda itxas-ontzia Bilbo'ratu da.

Bidean ez dute ezefen ofekik izan.

Osasun Zaingoa

BONBAK ZAURITUTAKOAK

Osasun - Zaingoko Zuzendaritza Nagusian Erandio'n, egazkiñak bonbak jaurritu, zauritu ziranen befi eman zigut-n izparkariok, Basurto'ko Eritegira eraman zituzten ondoren zaurituok:

Agite'taf Joscha Eramon, 45 urteduna, Erandio'koa.

Aldazabal'taf Todor, 11 urteduna, Erandio'koa.

Izagite'taf Miren Terese, 14 urteduna, Erandio'koa.

Arieta'taf Miren, Erandio'koa.

Urbiola'taf Aurele, 26 urteduna, Erandio'koa.

Soto Martinez'taf Leonor, bi urteduna, Erandio'koa.

Martinez'taf Pil, 32 urteduna, Erandio'koa.

Izquierdo'taf Jasone, 21 urteduna, Erandio'koa.

Pastor'taf Guadalupe, 30 urteduna, Erandio'koa.

Barquin'taf Baleri, 51 urteduna, Erandio'koa.

Pastor'taf Andone, 32 urteduna, Erandio'koa.

Urbina'taf Kepa, 14 urteduna, Erandio'koa.

Munafiz'taf Joseba, Erandio'koa.

Exteberia'taf Peli, sei urteduna, Maruri'koa.

"Casa de Socorro del Centro"ra eramandakoak:

Rique Bergara'taf Jon, 17 urteduna, Basauri'koa.

Afien Bafena'taf Kikili, Zornotza'koa.

Gizarte-Laguntza

INGLATERA'RA JOAN BEAR DUTEN UMEEN OSASUN-AZTERKETA

Inglatef'ara joan bear duten umeen osasun-azterketa jafaituaz, agertu bitez gaur goizeko bederatziretatik ordubatak arterainokoa 1.111 zenbakitik 1.368 bafunai-koak; afatsaldeko lauretatik zaspirak arterainokoa 1.369 zenbakitik 1.632 bafurainokoa eta gabeko zortziretatik amabak arterainokoa 1.633 zenbakitik 1.977 bafurainokoa.

Atzorako izentatu zeudenak eta agertu ez ziranak agertu bidez gaur izentatutako orduotan eta azaldu atzo zergatik agertu ez ziran.

Osasun azterketa egiterakoan osagileak ume bakoitzari zenbakidun agiri bat eskuratuko dio. Gero agiri ori agertzen ez duanak ez du joaterik izango.

Ume ta gurasoak ofekik izan ez dagiten azterketa ori gorde-leku ufean egin-go da.

Gintza-zaingoa

BURUKIDE JAUNA ETORI

Euzkadi'ko arazoak eskuarteko zituala Londres'era joan eta aste batzuk eman ondoren, gaur Zaingoratu da Gintza'ko burukide Aznar jauna.

Jakin degunez, befi onak ekarri ditu ta Gubernuari angan lanak nasakidre azaltzekotan da.

Ongi etofil!

Ogasun Zaingoa

AGINDUA

Ia diru artu-emangafi diran zenbait urj ustu egin bear izan dira Bizkaia'n. Eta diru-etxeel lez zor-agiriak esku-artean daukaten beste zenbaitzuei nagipilak sortu zaizkie: agiri olek zauritu bear dituztenak luzaopena eskatzeko eskubidedun dirala uste izan bait-dezake; igazko dagnilaren 22' gafenez Bizkaia'ko Guda Batzordeko Ogasun Sailak, Zor-Agiriaren Epaitegi bereziak sortu-eraziaz eman zuan.

Oroaginduan babestuta.

Zalantza olek argitu nai ditut. Eta Euzko Jauntziak Diru-etxeetan duan ordezkariak emandako iritxia entzuna naizelarik, auxe agintzen det:

1'go. 250 laurlekoz goitiko zor-agiriaren jabe diranak, zordunak luzaopena eskaltzen baldin badie eta uria ustu arkitzen bada, deitu bekiote zordunari Bilbaio'ko Zor-agiriaren Epaitegi.

2'gn. Erabaki onen ondorengikoa

Ciudad Universitaria'ko esibaftuak askatu nai ete ebazanentz, erkaldaf suagalarialak oaxisten sailak suagutzen asi ziran.

Guadalajara Ipafaldean eta Avila'n erkaldaf suagalarialak paxisten gudatokiak, batez, be, San Bartolome ta Navalperal de Pinarez suagatu ebezan.

Uri ofek eta Avila onduan dagozan beste batzuk geiezez ustu dabez; sail ofeitan paxistok gudari askorik ez dauke-ta, uri ofekitakoak atzera egin beafa izango ete daben bilduez, alde egin dabe.

Paxisten kañoiak erkaldafenei biftan edo irutan erantzen eutsen eta erkaldafak eural suagutzen ekin eutsenean jildu egin ziran.

Avila'ko guda-oñetan eta Guadalajara'koetan guda-ekialdi aundirik ez zan izan. Aragoi'go bitxibalearen eskumaldean paxistok daukezan sailtata auferakada batzuk egin dabez erkaldafak.

Erkaldaf suagalarialak Segovia'ko uri batzuk, be, suagatu dabez, batez, be, La Granja ta uri ofen inguruak.

Paxisten kañoiaren aurka, be, jardun eben erkaldafenak.

Tajo Egoaldean paxistak asi daben joaldi bateri eutsi dautse erkaldafak; burni-bidea zaf Pingarron bafenera auferakada bat egin nai izan eben paxistok. Ezer ez eben lortu baina; erkaldafak jotek ekin eutsenean lengo tokietara biurtu beafa izan eben.

GUDA-OINETAKO GORA-BERAK

Madrid. — Egunotan guda-goraberarik aundienak eta bufukarik gafañtitzuenak Erdialdeko guda-oñetan eta Euzkadi'n doguz.

Euzkotaf gudariaren kemañen, paxisten joaldi ta bultzadok geratu dira luzarorako ezafen. Guda oin ofeitan, be, Madrid' en jazo zanaren antzekoa gertatu da; Madrid' en noz sartuko ziran, be, aufer iragafi eben; Bilbao'n be, orixe jazo da.

Sorkalde-aldean guda ekialdirik ez da; egazkiñak eziten dabe naiko lan. Paxistei gudariak iñora eruaten ez dautse jaketzen; Zaragoza aldeko guda-toki geienak apurtu dabez.

Egoaldean, be, guda-ekialdiok geratu ziran; erkaldafak eurondu ebezan sailak sendo-sendo egin dabez, paxistak, be, orixe egin dabe, guda luban eta guda-esia ugari. Almeria'ko guda-oñetan izan da bufuka apura.

Guadalajara'n egazkiñak eta suagalarialak jardun eben. Siguenza ta Almadrones suagatu ebezan. Gudariak euren tokietan adi egon ziran.

egiteari buruz Bilbaio'ko ailtatu dan Epaitegiak izango dituan lanak egiteko, txandari bitez Epaitegia osatzen duken bi Sailak.

Bilbao, 1937'gn. ofiliak 11.

Ogasun Zaingoko ?

Ogasun Zaingoko Burukidea,

Tofe'taf Elodor.

Jarama aldetik eta Puente de los Franceses ingurutik asten dabez paxistok bufukak. Jarama'n azkenengoz jotek asi ziranen, len eukazan guda-tokiak, be, galdu egin ebezan.

Puente de los Franceses aldetik Garabitas mendikoak eta Ciudad Universitaria'n dagozanak bat egin nai dabez. Eukazan guda-tresna guztiekin jo eban areioak, baina ezer ez eban lortu.

San Bartolome de Pinarez eta Tajo Egoaldean bakoitzean sail bat eurondu ta bera sendotzen dabe erkaldafak. Egoalde-tik eta Sarkaldetik ibaiaren beste ertzei igaro dira erkaldafak. Ipafaldetik Toledo'ra bideak bekoitzean bat erkaldafon eskuetan jausten dira. Urtirik ufinen dagozan aldean bizkaf batzek eurondu dabez erkaldafak.

Egazkiñekin Toledo'n erdi esibaftuta dagozanoi laguntzak artzea eragotzen dautse, iñora urtetako dabezan zubia, be, apurtu dabez egazkiñok eta uri bafuko etxerik sendoenak apurtu, be, bai.

Paxistak Madrid suagutzen jafaitu eben.

Astoa gatzadaramola

Astoa, gatz bizkafean zeramala, ibaian alde batetik bestera zihoan; iristatuz baina, uretan erori zan eta, gatz urturik, arifango jakki zan. Au dala-ta pozik alegia, beste aldi batean, aldi giki bafu, esponjaz zamaturik ibai igarotzean, befi ere eroriko balitzake, lengo aldiaren bezela arifango alegia irben lezakela bururatu zitzaion; eta ontan na-naiezer erori egin zan. Espotjak ordea, urez aunditurik ezin galteratu izan zan, eta bertan itota geratu zan.

Alaxenere makina bat gizonak, balitekiela berberaren zortzarik euron irizietan eskututurik ez dute igarten.

ERAKUSPENA

Ora of asto gixafjoa zoriondurik izangozalekoan, bat-batean 11 da amaitu zan. Gure artean ere sailtan erlotza, zoriontzenak gerala diru-digunean, lapur-antzeria izilian, guregandutuen zaigu; eta sega zofotza eskuetan duelarik, gixlien uste degunean, gure bizitzaren ario blozregor ebakitzen du. Gure Esatera. Zafak au balestzen digu, digunean; "Usterik gutxienean, gurutzea atari auran".

Garai eta Matute'tar Julen

Otxandiano guda-saildiko gudaria

Euzkadi'ko guda-oñetan II zan, 29 urtedun, 1937'garren orritla'ren 11'an

G. B.

Ikurionak eta Doipuru Onespina artuta

Euzko Gudarostia'k; Euzko Gastedija'k; Alejo eta Gumersinde gurasuak; Elene, Bentzeza, Katarine eta Kepe neba-afekak; Salazar'taf Bingen, Bafenetxea'taf Aurore eta Larunbe'taf Karmel ezkon-neba-afekak; osabak, lengusuak eta enparau senideak.

Bere adizkidiei eskatuten dautse Jaungoikua'ri bere goguaeren alde otoi dagoela ta datofen astelenean, goizeko SEITERDIETAN, Bilbaio'ko Jon Deunen ertxadonan egingo diran il-otietara jua daitetala.

Urteerako-jaueak: II onen 18, 19 eta 20'gafenetan esango dira SAS-PI TA ERDIETAN len aitatutako ertxadonan.